

1927

G O S P O D A R

Št. 14.

Plačilni nalogi zopet upeljeni.

Novi finančni delegat dr. Rupnik je takoj ob nastopu svojega mesta pokazal svojo uvidevnost s tem, da je zopet upeljal plačilne naloge za vse vrste direktnih davkov, ki jih odmerjajo davčna okr. oblastva. Plačilni nalogi se prično zopet pošiljati strankam za davke, ki bodo od zdaj naprej odmerjeni. Zato odpade razgrnitev odmerjenih izkazov pri županstvih in pri davčnih uradih, ker bo vsak davkoplačevalec dobil za vsako vrsto davka na svoj naslov v roke plačilni nalog.

Plačilni nalogi obsegajo svoto odmerne podlage, to je skupni znesek, ki se od njega davke odmeri, dalje svoto in stopnjo temeljnega davka, vse vrste pribitkov in doklad in skupno svoto davka. Vsak plačilni nalog ima pravni pouk o prizivu in je v njem rečeno, da mora davkoplačevalec vložiti priziv v 15 dneh, štetih od dneva, ki sledi dnevu prejema plačilnega naloga dalje.

Iz prejšnje prakse s plačilnimi nalogi je znano, da je vsakokratna dostava letih davkoplačevalcev napravila med zadnjimi vedno hudo kri. Prav mnogokrat je vladalo med njimi mnenje, da imajo poleg že redno plačanih davkov, ki so zanje dobili položnice od davčnega urada, plačati še celo vsoto, označeno v plačilnih nalogih. To zmotno mnenje je redno ob vsaki odmeri razburjalo davkoplačevalce. Da to odpravimo, si moramo biti na jasnem v sledečem:

Davki zapadejo redno in jih je treba plačati, ter jih mora davčni urad tirjati normalno sredi vsakega četrtletja. Tako tudi v prvem in drugem četrtletju vsakega leta. Davčna okrajna glavarstva pa navadno šele sredi leta enkrat končajo z odmero davkov. Zato morajo davčni uradi pred izvršeno odmero pobirati davke v isti višini kot so bili prejšnje leto predpisani. Vzemimo, da je davčni zavezanec imel prejšnje leto predpisanega davka, 2000 Din. Za novo leto dobi plačilni nalog recimo meseca julija. Davke mu je odmerjen v isti višini ko prejšnje leto. Tedaj je od davka odmerjenega za to novo leto že davčni urad od njega iztirjal za dve četrtletji, tedaj 1000 Din, in ima davkoplačevalec tako od v juliju mu odmerjenega in v plačilnem nalogu izkazanega davka plačanega že polovico, drugo polovico ima pa plačati v avgustu in novembru po eno četrtino. Recimo pa zopet, da je imel davkoplačevalec za l. 1926 plačati n. pr. dohodnine 2000 Din. V letu 1926, ki je merodajno za odmero dohodnine leta 1927, so se njegove razmere tako poslabšale da dobi z novim plačilnim nalogom v juliju 1927 odmerjene dohodnine za leto 1927 samo 1000 Din. Davčni urad je v prvih dveh četrtletjih tirjal dohodnino v višini predpisa l. 1926 in je do konca junija plačal davkoplačevalec že 1000 Din, polovico dohodnine za 1926 tedaj. Tako ima že plačano vso s plačilnim nalogom v juliju predpisano mu dohodnino za leto 1927.

Ako pa je primer obraten, da je novi predpis višji od onega prejšnjega leta, mora davkoplačevalec seveda v drugi polovici leta plačati tudi ta zvišek.

Zato ne napačno tolmačiti plačilnih nalogov, ampak primerjati svote na njih z odrezki položnic, ki ste že z njimi nakazali davkarji denar, pa bo manj nejevolje in manj pritožb!

Letošnja sadna letina.

Splošno dobre sadne letine ni bilo že več let. Letos spomladi je pa kazalo, da bodo imeli sadjarji zopet enkrat obilo žetev. Toda »ledení možje« so naredili velik križ čez naše račune. Huda vsesplošna slana 12.—15. maja je ponekod uničila vse, skoro povsod pa poškodovala pridelek, ki je bil baš v cvetju ali pa je komaj ocvetel.

Kakor posnemamo iz mnogobrojnih poročil, je posebno hudo prizadeta vsa mariborska oblast. To je hudo, ker je baš na Štajerskem sadje glavni pridelek, za katerega se dobi denar. Nekoliko boljše je v ljubljanski oblasti, vendar tudi tukaj je le malo takih leg, ki bi jim bila slana popolnoma prizanesla. Najbolj so seveda prizadete mrzlejšje pokrajine in nizke lege.

Največjo škodo so utrpeli orehi, ki so marsikje pozebli do starega lesa, tako, da ni uničen samo letošnji pridelek, ampak je močno oškodovano tudi drevo, ki več let ne bo moglo roditi. Silno je trpel tudi pridelek na jablanah, ki dajejo pri nas glavni sadni pridelek. Razen slane je pritiskal na jablane tudi cvetoder, ki je ponekod uničil več nego polovico cvetja. Skoro še slabejši je s hruškami, ki so bile sicer večinoma že ocvetele, pa je le prehuda slana (ponekod do 4° pod ničlo) zamorila nežni zarodek. Tudi češplje v splošnem ne obetajo kaj prida letine, ker so jim razen slane škodili južni vetrovi ob času cvetja.

Jabolka obetajo vobče jako pičel pridelek. Še najbolj kažejo po nekaterih od slane manj prizadetih krajih brežiškega, krškega, novomeškega, črnomalskega in radovljiškega okraja. V mariborski oblasti bo nekaj v ptujskem in ljutomerskem okraju.

Hruške bo v splošnem še manj nego jabolka. Nekaj kažejo po Dolenjskem in po nekaterih krajih ptujškega, ljutomerskega in celjskega okraja.

Češplje obetajo nekaj po Dolenjskem. Slabejše stanje v mariborski oblasti, razen nekaterih izjem v celjskem, ptujskem in mariborskem okraju.

Breskve in marelice, kolikor je sploh tega sadja, so ostale večinoma nepoškodovane, ker je bil zarodek že precej odrastel in ker rastele ti dve plemeni le v zavetnih legah in ob zidu, kamor moč slane ni dosegla.

Pridelek orehov je uničen skoro povsod. Slana mu je prizanesla le izjemoma po nekaterih posebno ugodnih legah krškega, brežiškega in litijskega okraja. Posebno prizadeti so orehi v mariborski oblasti razen v posebno zavarovanih legah.

Južni kraji naše države niso toliko trpeli od slane, vendar brez občutne škode tudi tam ni bilo. Hujše so pa prizadete Avstrija in Čehoslovaška in Nemčija.

Iz vsega tega sledi, da bo letošnja sadna letina pičla in da bo zaradi tega sadje drago.

Strniščna repa.

Kakor je za prehrano podeželskega prebivalstva med krušnimi rastlinami važna strniščna ajda, tako je med okopavinami velikega pomena tudi strniščna repa, ki služi v veliki meri kot hrana pa tudi kot priljubljena krma za krave. Prednost repe obstoji v tem, da jo sejemo kot drugi pridelek po žitu in nam torej zemlja v enem letu da dva pridelka. To je za kmetijske razmere v Sloveniji, kjer imamo malo obdelanega sveta, izrednega pomena.

Repo sejemo po zgodnjem žitu in celo še po zgodnjem ovsu, ker nam raste in se debeli do pozne jeseni. Prezgodaj je pa ne smemo sejati, ker nam jo tedaj rade bolhe napadejo. Prerano posejana repa postane tudi rada trda, lesena in grenka ali pa puhla. Če naj bo torej prvovrstna, mora rasti hitro in krajšo dobo. Za to pa potrebuje močno gnojno zemljo. Pri nas ji gnojijo samo z dobro uležanim, razkrojenim masnim hlevskim gnojem. Svež gnoj učinkuje večkrat kot strup in uniči setev. Če nimamo takega hlevskega gnoja na razpolago, je boljše gnojiti strniščni repi z umetnimi gnojili.

Repa rabi predvsem mnogo dušika in kalija, v drugi vrsti fosforove kisline. Zato gnojimo repi najrajši s hitro raztopljivim čilskim solitrom, ki ga potrosimo polovico tedaj, ko je repa dobila vsaj štiri peresa, drugo polovico pa tri tedne pozneje pri okopavanju oziroma pletju. Na hektar vzamemo do 250 kg (na oral 150 kg) tega gnojila. Ravnotoliko kalijeve soli potrosimo pa pred oranjem ali vsaj pred brananjem, da se pomeša z zemljo. Če hočemo doseči bogat pridelek repe, ji moramo močno gnojiti, ker rabi mnogo hrane.

Strniščna ajda in umetna gnojila.

Naši kmetje predobro poznajo staro pravilo, da brez superfosfata ni ajde, saj so to gnojila rabili že pred vojno v velikih množinah. Ko ga je pa med vojno in po prevratu zmanjkalo, izgleda, kakor da se ga sedaj še ne morejo znova privaditi. In vendar je superfosfat dandanes še najcenejše gnojilo, zraven tega pa še za ajdo najučinkovitejše.

Setev ajde pomeni pri nas nujno potrebo, kajti ona tvori za podeželsko prebivalstvo izdatno hrano in nadomestilo za pšenico in rž, ki se jih ne pridela v zadostni množini. Ajda je za našega kmeta tudi zaradi tega tako važna, ker jo pridela po žitu tako, da izkoristi isto zemljo dvakrat v enem letu, ker mu zemlje splošno pri-

manjkuje. Zato mora biti tudi priden, če se hoče preživljati, in izkoristiti vsako ped zemlje po možnosti dvakrat na leto.

Pridelek ajde je pa pri nas negotov, ker ga pogosto uničijo jesenske slane ali deževno vreme ob cvetju. Oplodi se pa s pomočjo čebel, ki nabirajo po njem sladki med. Tudi zaradi ajde je čebelarstvo pri nas tako močno razvito in ajdov med je znan.

Ajda je rastlina, ki raste le kratko dobo, zato mora hitro rasti, cveteti in nastaviti plod. V ta namen pa potrebuje mnogo lahko raztopnih hranil, ki jih more dobiti le potom umetnih gnojil. Med temi pa dušičnata gnojila niso prikladna, ker silijo preveč k rašči. Pač pa izvrstno učinkujejo fosforova in kalijeva gnojila, ki vplivajo na razvoj cvetja, napravijo dobro kleno zrnje in zelo pospešujejo zorenje. Med njimi se je najbolj obnesel superfosfat, ki da obilo debelega zrnja, in kalijeva sol, ki pospešuje cvetenje in zoritev semena. Te lastnosti navedenih umetnih gnojil so že davno znane vsem naprednejšim poljedelcem, ki se jih tudi v veliki meri poslužujejo. Stroški za ta gnojila se brez dvoma bogato povrnejo.

Superfosfat in kalijevo sol potrosimo po izorani njivi, ki jo na to z branjem pripravimo za setev. Pri tem se gnojila dobro zmešajo z zemljo. Nato šele posejemo ajdo in jo zabramo. Na en oral posetje vzamemo 170 kg superfosfata in 60 kg kalijeve soli; na mernik posetje pa približno 30 kg superfosfata in 10 kg kalijeve soli. — Dandanes je lahko dobiti ta gnojila bodisi pri zadrugah, bodisi pri kmetijskih podjetjih. Naročiti jih je pa v naprej, ne pa čakati na čas setve ajde.

Kisanje zelene krme.

Udeležil sem se lansko leto tečaja za novodobne zboljšave kmetijstva v Admontu na Zgornjem Stajerskem ter sem pri tej priliki s posebnim zanimanjem zasledoval prve poizkuse avstrijskega kmetijsko-preizkusnega zavoda za ansiliranje zelene krme v betonskem in v železnem stilu.

Z ozirom na moje izpovedbe, kako je to ansiliranje uspelo, sem prejel pravkar od dr. inž. Kurt Liebscherja, direktorja kmet. kemične preizkušne postaje na Dunaju naslednje poročilo:

»Naši poizkusi z okisanjem zelene krme so vsi prav dobro uspeli. Ugodne uspehe beležimo pri konserviranju zelene detelje, ajde, krmske mešanice in posebno pri sveži travi. Trava je izredno prikladna za ansiliranje.

Novi poizkusi se bodo letos napravili z dodatkom mlečno-kislinskih glivic, da se že v naprej zagotovi čisto mlečno kislinsko kipeenje.

Leseni silo se v splošnem ne obnesejo pri nas — razen pri okisanju koruze — ker jih je jako težko napraviti popolnoma nepropustne za zrak in vodo. Dober in priporočljiv je betonski silo, kojega stiskalnica je prikladna tudi za lesena nprave.

Zanimalo Vas bo mogoče, da smo letošnjo zimo pitali z okisano krmo 6 volov z jako dobrim uspehom. Dnevni prirastek

na živi teži je znašal pri vsaki živali nad 90 dkg.

K temu poročilu še pripominjam: Iz izvanjanj dr. inž. Liebscherja sledi, da je ansiliranje v betonskih in železnih stolpih pri pravilnem polnjenju in stiskanju krme povsem sigurno, dočim so bila dosedanja lesena sila vsled nepopolne konstrukcije nezanesljiva. Radi tega posebno poudarjam, da je leseni silo, ki ga je konstruiral g. Korošec in sem ga opisal v »Kmetovalcu« teoretično dober in sicer boljši kakor že preizkušeni — Kollerjev — sistem, vendar pa Korošček silo še ni preizkušen v praksi ter bo letos napravil ev. ansiliranje v njem vsakdo še na svoj riziko. Kdor se hoče temeljiteje poučiti o okisanju zelene krme, naj preštudira tozadevne številke letošnjega in lanskega »Kmetovalca«.

F. Wernig, Laško.

F. Wernig kmet. ref.:

Kmetovalci laškega okraja na Gorenjskem.

(Poučno-potopisna črtica.)

Nobena beseda ne deluje na kmetovalca tako prepričevalno kakor zgled. In nikjer ni rek obseede mišje, zgledi vlečejo tako upravičeno, kot pri kmet. posepeševalnem delu. Raditega smo pri živinorejskem odboru sklenili, da popeljemo naj-dovzetnejše kmetovalce v okraju na Gorenjsko, da vidijo na licu mesta, kako gospodarji napredni, inteligentni in samozavestni gorenjski kmet in da na ta način vzdamo z okisanim gorenjskega mrtvila kmečko ljudstvo, ki s svojo miselnostjo korenini še več ali manj v propadlem vinogradništvu ali njega zleh posledicah.

Dne 3. t. m. smo se torej zgodaj zjutraj zbrali na kolodvoru v Laškem. Dobri oče Peček, delavni in neutrudljivi g. Hrašnik, načelnik kmet. družnice in gerent okrajnega zastopa, prevdarnj in vzgledni kmet Bezgovšek iz št. Ruperta in mnogi drugi kmetovalci iz laške okolice. Naše število se je pomnožilo v Rimskih toplicah še za par oseb. Med njimi obl. poslanec g. Deželak in župan Veber iz št. Lenarta. V Hrašniku so se nam pridružili še štirje, prav prijetni gostje: dobrodušni, sicer pa jako agilni dolski župan g. Draksler, gg. Napret, Orožen ter naš veseli Pustov Tinače, ki je s primerno kritiko in s posrečenimi dovtipi ves čas skrbel, da je ostala naša družba vso dobo izleta prav dobre volje.

Nebo nam je bilo milo in pozdravljali so nas od daleč v krasnem solnčnem jutru številni, še mestoma s snegom pokriti vrhovi Karavank, ko smo dospeli v Ljubljano. Tu se nam je pridružil še živinorejski inštruktor g. Krištof, ki se nam je stavil na razpolago kot »cicerone« pri ogledovanju gospodarskih znamenitosti mesta. Pod njegovim vodstvom smo si ogledali najprej prostore in zalogo raznih gospodarskih potrebščin Kmet. družbe. Potem smo si ogledali pri Gospodarski zvezi, ki nam je radevolje dovolila vstop v svojo stalno razstavo raznih kmetijskih strojev, predvsem plugov, okopalnikov in osipalnikov, kostnih nilinov, posnemalnikov, trijerjev itd. Naša nadaljna pot nas je vodila do mestne klavnice, ki predstavlja ogromno podjetje, edino te vrste v naši državi. Saj znašajo navodno vse dosedanje ureditvene investicije nad 40 milijonov Din. Nepopisno je bilo presenečenje naših kmetovalcev, ki so spričo velikanskih prostorov in dvoran ter modernosmotrenih naprav klavnice

samo strmeli in gledali. Prava čuda moderne tehnike! In naši kmetovalci so imeli priliko spoznati in učiti se, kako se izvršuje čisto in smotrno delo v klavnici in kako se oskrbuje in konservira pravilno meso in razni mesni izdelki. Razkrila pa se jim je tudi tajna umetnega klajenja in izdelovanja umetnega ledu, ki igra tako veliko vlogo pri obrnjanju raznih, kvarjenju podvrženih gospodarskih izdelkov. Prav iskrena hvala ravnatelju klavnice za prijazna in utrudljiva razkazovanja ter za vsa tozadevna pojasnila!

Ogledali smo si potem v Ljubljani še našo najboljšo kmet. gospodinsko šolo, v kateri nas je posebno zanimala vzorita kokošjereja in vzorno vrtnarstvo.

Popoldne smo se odpeljali na Notranjsko, na Vrhniko, kjer obstoja najboljša mlekarna in sirarna v Sloveniji. Prav počasi nas je peljala lokalna železnica proti našemu cilju in imeli smo priliko proučevati gospodarske in krajevne razmere Notranjske. Našo pozornost je vzbudilo vsepovsod le pričeto kultiviranje ljubljanskega barja: prostrana, zelena ravnina levo in desno od tira in ob obrabkih temnih smrekovih gozdov prijazna kmečka selišča, beli domovi in vzorne, moderne gospodarske stavbe. Prav ugodno nas je presenečila Vrhnika sama, ki je napravila na nas vtis prijazne, prijazne slovenske vasi oz. trga. Povsod red, snaga in smotrnost; kmečke hiše, gospodarska postaja in celo čebelnjak okrašeni z rudačimi nagelji in kmečko ljudstvo krepke postave, kremenitega značaja, markantnih potez in bistrega ter delavnost kazajočega izražanja. Nas je v prvi vrsti zanimala notranjska živinoreja in poslovanje vrhniške mlekarne. Prepričali smo se na lastne oči, da so v gospodarskem oziru pogoji za mlekarstvo v vrhniškem okraju slabše kakor v Laškem. Prideluje se pretežno le slaba kislina krma, v običaju je izključno hlevska reja brez vsake pašne in vendar je spet nemu sirarju uspelo izdelovati na Vrhniki sloviti ementalški sir, ki je boljši kakor bohinjso blago, kljub vsej sočni in žlahni planinski krmi ter polletni paši v Bohinju. Mlekarna na Vrhniki je visoko aktivna in je glavni vir dohodkov tamolajih kmetovalcev. Denarni promet leta 1926 je znašal nad 6 milijonov dinarjev. Mleko se plačuje stalno in v vsaki količini po 2 Din s povračilom raznih odpadkov, ki so izberni za rejo prasidelov.

Mlekarna je na parni pogon in se nahaja v krasni legi ter je od zunaj bolj podobna ličnemu gradšču, kakor kaki gospodarski stavbi. Obisk Vrhnike je bil za nas v splošnem prav poučen. Na povratku pa smo dali duška naši dobri volji v veseli narodni pesmi ter nas je kranjsko kmečko ljudstvo vsepovsod pristrčno pozdravljalo.

Prišedši v Ljubljano smo si hitro ogledali še centralno vinarno, ki nam je nudila izredno mnogo poučnega glede oskrbovanja vina in kletarstva. G. ravnatelj nam je razložil prav poljudno in prepričevalno cilj in stremiljenje ogromnega kletarskega podjetja ter je poudarjal, da si je stavila vinarna za svojo glavno sveto in takorekoč življensko nalogo, s svojim naravnim in samo prvovrstnim blagom zadovoljiti in obvladati naš konzum ter na ta način pripomoči našemu vinogradniku do boljšega vnovčenja svojega naravnega, dobrega vina. Videli smo tudi vse tehnične pripomočke modernega kletarstva, uporabo interesantnih eliptičnih sodov, največji leseni sod v Jugoslaviji, ki vsebuje 36.000 litrov ali 4 vagone vina: pravi kolos in orjak, mojstrsko delo med lesenimi sodi. Stremiljenje vinarne je kupovati povsod le grozdje in tega preštati v lastni režiji. Na ta način je tudi podjetju mogoče proizvajati prvovrstno blago, ki ga mali posestnik navadno valed pomanjkanja pripomočkov

in znanja nikdar ne more nuditi. Prepričan pa smo se tudi sami o tehnični dovršenosti umnega kletarstva: saj smo preiskusili jeruzalemska, kakor ga je težko najti na Štajerskem in smo preiskusili tudi pristno dalmatinsko vino iz edine še sedaj v obsegu na otoku Vis rodeče pristne evropejske trte (Vugava trta). Le-to so morali lansko leto škropiti 25krat, da so jo obvarovali pred boleznijo. Centralna vinarna je tudi to vino napravila na licu mesta v Dalmaciji. G. ravnatelju vinarne izrekamo tem potom za prijazni sprejem in za vsa pojasnila najiskrenejšo zahvalo! (Dalje.)

Denar.

g Uradni tečaji za julij 1927. Finančni minister je za mesec julij izdal sledeče tečaje, ki se plačujejo za inozemski denar: 1 angleški funt velja 276 Din, 1 turška lira 247 Din, 1 napoleon 218.50 Din, 1 ameriški dolar 56.80 Din, 1 kanadski dolar 56.40 Din, 1 nizozemski goldinar 22.75 Din, 1 švedska krona 15.21 Din, 1 danska krona 15.18 Din, 1 norveška krona 14.68 Din, 1 nemška marka 13.46 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 madžarski pengő 9.90 dinarja, 1 španska pezeta 9.67 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.90 dinarja, 1 poljski zlatnik 6.35 Din, 1 italijanska lira 3.16 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češkoslovaška krona 1.68 Din, 1 grška drahma 0.75 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 romunski lej 0.34 Din.

g Padeč italijanske lire. Kar se je že dolgo pričakovalo, se je zgodilo: italijanska lira je začela padati. Italijanski finančniki so gnali liro kvišku, češ, čim višje bo njeno stanje, tem boljše državne finance. Nastopilo pa je ravno nasprotno: narodno gospodarstvo je začelo propadati, konkurz je sledil konkurzu, banke so ustavile svoja plačila, tovarne so se zapirale, izvoz je prenehal, draginja pa se ni zmanjšala. Lira pa je rasla in dosegla v naši valuti 3.30 dinarja. Naenkrat je prišel preobrat in lira je padla nazaj do 3.07 Din. Tu jo hoče Mussolini zaustaviti in jo na tej točki ustiliti. Če se mu to posreči, bo pokazala bodočnost. Dandanes pa je nje stanje negotovo, zato se je vsak reši čimprej.

g Otvoritev denarnega poslovanja na ljubljanski borzi. S 1. julijem je na ljubljanski borzi začel poslovati tudi devizni in denarni promet, s čim je ta borza postala popolna. S tem se je uresničila želja slovenskih kupčijskih krogov, ki so si že dolgo želeli postati neodvisni od zagrebških krogov, ki so jih pri nabavi valut precej izkoriščali. Že prve dni se je opazilo, da je bila ta borza potrebna, kajti v Zagrebu je denarni promet znatno nazadoval. To seveda ni prav zagrebškim, večinoma židovskim borzijancem, ki so začeli o ljubljanski borzi razširjati razne lažnive vesti. Seveda jih je naše borzno vodstvo kmalu za-

vrnilo. Iz dosedanjega borznega prometa na ljubljanski borzi je predvideti, da bo ta zavod imel lepo prihodnost v korist gospodarstva v Sloveniji. Že v prvem tednu poslovanja je bilo nad 14 milijonov dinarjev prometa.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Na tej blagovni borzi je v zadnji dobi promet bolj mlačen, ker se splošno pričakuje padeč cen, ki redno nastopi po vsaki žetvi. Kupuje se samo za sproti. Cene za vagonске dobave žita za 10 kg postavljenih v vagon na določeno postajo, so bile te-le: Pšenica stara bačka, 75—76 kg težka, na slovenski postaji 330 Din, nova bačka za julij in avgust 320 Din, koruza bačka 220 Din, rž stara 290 Din, činkvantin v Ljubljano postavljen 230 Din, moka bačka štev. »0« 510 dinarjev. — Žetev pšenice je v Bački že začela in je pridelek v Vojvodini in Sremu za 20 odstotkov manjši od lanskega, v Hrvatski in Slavoniji je dober, v Srbiji srednji. Kakovost pšenice bo pa dobra. Danes se giblje cena za novo pšenico v Bački dobavno takoj po žetvi in mlačvi 2.65—2.70 Din za kilogram. — Na svetovnem tržišču so postale cene bolj trdne.

g Tržišče z lesom. Na ljubljanski blagovni borzi se je v zadnji dobi prodajal les v vagonskih dobavah za kubičen meter po teh-le cenah: Trami merkantilni na nakladalni postaji po 240—250 Din; smrekove in jelkove deske, 28 mm, lahko konične, monte, na mejo postavljene 495—500 Din; hrastovi obrobjeni plohi 43 in 53 mm na nakladalni postaji 1200—1250 Din. — V splošnem je z odrom na bolj mrtvo sedanjo dobo lesa kupčija precej živahna. Na to vpliva posebno dviganje romunskega leja, ki omogoča naš izvoz v Levanto. Toda tudi od drugod je mnogo povpraševanja po stavbnem in drugem lesu. Iščejo se bukovci in hrastovi pragi za Francijo, Švico, Anglijo in Madjarsko. Brzjavne drogove išče Francija, jamski les pa severna Afrika. Avstrija nam zelo konkurira radi boljše obdelave lesa ter radi gospodarskega tarifa, ki ga ima sklenjenega z Italijo. Celo češki les je v Trstu cenejši nego naš, kar je odvisno od obdelave. Naši producenti so prišli na to, da se morajo ravnati po želji konzumentov, kajti časi, ko se je kupovalo blago vsake vrste, so že minuli. Nujno je torej potrebno, da se obdelava še bolj izboljša, kajti le tako bomo omogočili naši lesni industriji in trgovini uspeh. — Položaj lesne industrije v Avstriji je izredno težak. Tri četrtine lesne industrije stoji. Temu vprašanju je bilo pred kratkim posvečeno zborovanje lesnih industrijalcev, ki so predlagali vladi med drugim sledeče ukrepe: priključitev Avstrije k Nemčiji, znižanje carin za izvoz v Italijo in Švico, znižanje carin za izvoz okroglega lesa, izvozne premije ter znižanje socialnih da-

Živina.

g Ljubljanski živinski sejem 6. t. m. Prignanih je bilo 373 konj, 60 volov, 73 krav, 18 telet, 163 prašičev za rejo. Prodanih je bilo 64 konj, 45 volov, 50 krav, 14 telet in vseh 163 prašičkov. Kupčija je bila zelo živahna. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Za kg žive teže se je plačevalo: voli I. po 10 Din, II. po 9 Din, III. po 8 Din, krave debele 5—7 Din, klobasarice 3—4 Din, teleta 13—15 Din. Prašički za rejo po velikosti 175—300 Din komad. — Kupčija je bila pri prašičkih in goveji živini precej živahna, pri konjih pa mrtva.

Letina.

g Naša žitna letina se letos ne more oceniti kot bogata. Pšenica je pozimi precej trpela, mnogo so pa škodovali tudi spomladanske poplave. Žitni usevi so postali redki, zato je tudi pridelek mnogo manjši nego se je pričakovalo. Medtem ko se v Bački v srednjedobrih letinah ceni pridelek na oral na 12 stotov, znaša letos ie 6—8, v slabějšíh legah celo samo pet stotov. Pač pa je kvaliteta letošnje pšenice taka, kot je že davno nismo imeli. Že par let smo dobivali iz Bačke pšenico 74 do 76 kg težko, letošnji vzorci kažejo pa na 79—80 kg, pa tudi na 82 kg. Zato je gotovo, da se bo letos inozemstvo zelo zanimalo za našo pšenico. Četudi so izgledi letošnje žetve manj povoljni, je vendar upanje, da bo letina ne le zadostovala za lastno prehrano, temveč bo preostal še del za izvoz. — Stanje koruznih setev kaže zelo lepo; v Bački pa tožijo, da je zemlja presuha in je za dobro letino koruze potreben dež. Če pade vsaj do konca tega meseca nekaj dežja, da se zemlja temeljito premoči, smemo pri koruzi upati ne le na kvantitativno, temveč tudi na kakovostno dobro letino, kar je največje važnosti nele za našo prehrano, temveč tudi za našo trgovsko bilanco.

g Letina na Dolenjskem. V splošno se obeta na Dolenjskem prav dobra letina. Seno je že dobro spravljeno, ga je mnogo in je dobre kakovosti. Ječmen je že pod streho, pšenica in oves kažeta tudi lepo. Tudi hmelj dobro uspeva, s katerim so se začeli nekateri pečati. — Veliko upanja pa stavimo na dobro vinsko letino, posebno v krškem okraju. Že tri leta ni bilo pri nas dobre vinske letine, kajti škodovala je trtam zimska ali spomladna pozeba, slabo vreme ob času cvetja ali ob zoritvi. Večkrat je še toča vzela, kar je ostalo. Letos pa je trta dobro prezimila, pomladne pozebe so izostale, trta je v lepih, toplih solnčnih dneh večinoma že prvo polovico junija ocvetela. Lep in krasen je sedaj izprehod med našimi zelenimi vinogradi.

g Stanje vinogradov v ljutomerskih goricah. Grozdje v ljutomerskih goricah se je vsled toplega vremena v juniju zelo ugodno razvilo. Trta je ocvetela razmeroma v kratkem času in mladike so krepko pognale. Grozdni molj ali suhač se je zgodaj pojavil, toda dosedaj ni napravil še preveč škode. Bodemo videli, kako bo nastopil v drugi generaciji v avgustu, ko postane njegovo delo lahko usodepolno. Pe-

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti
poroštvo i. t. d.

Ne samo najcenejše, ampak tudi najboljše barve

laki, firneč, steklarski klij, čopiči ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in drugi v to stroko spadajoči predmeti se dobe v staroznani trgovini na Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanski cerkvi

IVAN JANČAR.

ronospore in plesnobe (oidija) ni še opaziti in je lahko zatirati te bolezni. Letošnja vročina bo pa povzročila nastop plesnobe šele v tem mesecu in avgustu, zato bi bilo umestno, da si vsak vinogradnik takoj preskrbi potrebno količino žvepla. Toče ni bilo veliko, le tuptam je nastopila v manjšem obsegu. Ker so trte močno obraščene, obstoji nevarnost, da bodo vinogradniki prezgodaj vršičkali poganjke. Posledica tega bi bila, da bi do jeseni pognala očesa tudi na spodnjem delu rozge, kar bi bilo v škodo nastavka za prihodnje leto. Zato je boljše počakati z vršičkanjem do avgusta.

Razno.

g Plačevanje davkov z 20 odstotnimi boni. Kakor poročajo iz Belgrada, je finančni minister končno izdal navodila za plačevanje davkov z 20 odstotnimi boni. Te bone bodo v svrhu davčnih plačil sprejemale vse državne blagajne, toda le od oseb na katerih ime glasi bon, odnosno od njihovih naslednikov. Sprejemali se bodo le boni v iznosu čez 1000 Din. Davkoplačevalci, ki se poslužujejo te ugodnosti, izgubijo pravico na plačevanje davčnih zaostankov v obrokah.

g Dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju. Za odmero hišne najmarine za leto 1927. so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi v donosu hišne najemščine pri pristojnem davčnem oblastvu do konca meseca avgusta. Zaradi občne pridobnine je vložiti pridobninsko izjavo za dvoletje 1928—1929. Zadnji rok za vložitev napovedi za posebno pridobnino je potekel 1. julija. Odpremiti je za II. četrtletje davek na poslovni promet. Dne 1. avgusta dosepejo v plačilo vsi neposredni davki za III. četrtletje. Davek na zaslužek telesnih delavcev je plačati do 14. vsakega meseca.

Stanje našega kmetijstva.

(Konec.)

(Iz poročila oblastnega odbornika dr. Milavca v oblastni skupščini.)

Sadjarstvo.

V proračunu imamo vsoto 230.000 Din za pospeševanje sadjarstva. Treba nam je dobro urejenih drevnic in sicer večjih drevnic in z ozirom na različno logo in podnebje posebne drevnice za Gorenjsko in Dolenjsko, med drugim tudi za Belokrajino. Delo oblastnega odbora bo, da zainteresira prebivalstvo za umno sadjarstvo, da pospešuje sadno trgovino in da deluje za izboljšanje in razširjenje sadjarstva. Tudi

vrtnarstva

ne smemo zanemariti, posebno v industrijskih krajih.

Mlekarstvo.

V proračun smo vstavili za pospeševanje mlekarškega združništva znesek 470.000 Din, za podporo ostalemu kmetijskemu združništvu 260.000 Din, skupno 930.000 Din.

Mlekarstvo se da pri nas še zelo dvigniti. Naša dežela ima za razvoj mlekarstva ugodne pogoje. Pridelamo precej dobre sladke krme, imamo pa tudi jako obsežne pašnike, ki se od leta do leta izboljšujejo. Za nas je izvoz mle-

ka važen faktor, letno se ceni 500 vagonov po 6000 litrov, kar predstavlja izvozno vrednost 9 milijonov dinarjev. Izvoz masla je ocenjen na 24 vagonov v vrednosti 12 mil. Din. Treba bo urediti način zbiranja in transporta mleka, pri tem pa pustiti gospodarstvo združni inicijativi. Za mlečne izdelke, predvsem sir, imamo odjemalce doma v državi.

Pouk ljudstva o mlekarstvu in krmljenju je glavni pogoj za napredek, ker ima po mnogih krajih naš poljedelec in živinorejec premalo zanimanja za to važno panogo.

Kmetijske strojne zadruge.

Kmetijski odbor bo podpiral poleg mlekarških zadrug tudi ostalo kmetijsko združništvo. V krajih, kjer so večja polja, so poljedelski stroji nujno potrebni. Ob praktični in pravilni uporabi strojev se v takih krajih produkcija močno pomnoži. Če pa je zemljik še posameznega posestnika premajhno — in pri nas je v pretežni večini mali posestnik, se stroji v zasebni lasti ne obrestujejo, pač pa dobro služijo kot združna last večjega števila posestnikov. In take zadruge — kmetijske-strojne zadruge — je treba v interesu dviga produkcije podpreti pri nabavi strojev, pri zgradbi strojnega poslopja itd. Pomagati bo treba živinorejskim zadrugam. Podpirati moramo kmetijsko združništvo sploh, širiti moramo združno propagando, dopovedati moramo kmetu, da je v interesu prospeha kmetijstva, da je vsak poljedelec, vsak živinorejec član kake zadruge. (Živahno pritrjevanje vse zbornice.)

Agrarne operacije.

Na oblastni odbor preidejo tudi kompetence komisije za agrarne operacije. To institucijo so imele dežele, ki so spadale pod Dunaj. Drugod v naši državi te institucije ni bilo in za to pri nas tudi ni bilo pravega razumevanja zanje. Ta institucija je dobra in koristna in nikakor ji ne moremo odrekati zaslug v našem planšarstvu in pri zložbi (komasaciji) zemljišč. Kmetiška posestva so pri nas vobče še jako razkosana in razmetana, kar zelo zamuja in podražuje obdelovanje. Imamo tako zvane jermenaste parcele, dobi-jo se n. pr. parcele 4 m široke in 2 km dolge. Na tem polju se je že delalo, je pa še mnogo posla. Naj navedem primer. Najštevilnejše zložbe (komasacije) so se izvršile na ozemlju Češkoslovaške. Dobiček zložbe znaša 20—30 odst. doseganega čistega prinosa. Ljudje so bili nadvse zadovoljni z izvršeno operacijo. Uspehi razdelb pa so dokaj različni. Za razdelbo govori to, da se prej skupna zemljišča zboljšajo v višjo kulturno vrsto (travnike, njive, vrtove, gozdove) zemljišč, ki se je prej le izkoriščalo, se začne skrbno obdelovati. To vprašanje pa bi se dalo morebiti rešiti tudi na združni podlagi brez razdelbe zemljišč.

Melioracije.

Agrarne operacije imajo uspehe le v zvezi z melioracijami in dajo priliko za izvedbo izboljševalnih naprav, za osuševanje in namakanje zemljišč. Potom agrarnih operacij so se zboljšali pri nas planinski pašniki, zgradila so se pota, postavilo se je več planinskih hlevov, planinskih koč, napajališč itd. Delo agrarnih operacij je bilo osredotočeno predvsem na planinske pašnike. Treba bo pa iti tudi na Dolenjsko in Notranjsko. To delo bo treba nadaljevati.

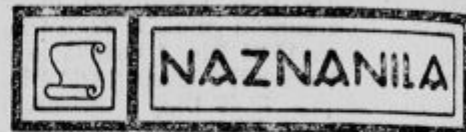
Storimo za kmeta, kar je v naših močeh.

To so glavne smernice za delo oblastnega odbora za povzdigo kmetijstva.

Poudarjam, da to ni program stranke, kateri imam čast pripadati, ker program SLS je kar se tiče kmetijskega vprašanja mnogo večji, širši in se seveda v prvih mesecih življenja oblastne skupščine ne da izvesti.

Poudarjam, da ta proračun še ne vsebuje rešitve kmetijskega vprašanja in kar se je leta in leta zanemarljivo in zamudilo, tega mi v dveh mesecih pa tudi v dveh letih ne popravimo.

Uverjen sem pa, da bo pomenila izvršitev tega programa napredek za naše kmetijstvo in sicer prvi razveseljiv korak naprej od leta 1914, ko je svetovna vojska ustavila delo našega odbora. (Viharno odobravanje cele zbornice. Poslanci čestitajo govorniku.)

n Orlovski odsek v Horjulu priredi na Masjetno nedeljo t. j. 17. julija svojo odsekovo prireditev združeno s srečelovom in drugo zabavo. Vsi prijatelji orlovstva vljudno vabljeni.

n Kal. prov. društvo Groblje priredi v nedeljo 31. julija ljudsko igro »Verigo« na prostoru pred cerkvijo. Petje in bogat srečelov. Nato opozarjamo okoliška društva.

g Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru prične novo šolsko leto 1927-28 dne 1. oktobra t. l. Sprejemajo se le taki učenci, ki imajo vsaj 15, v ne več kot 19 let. Prošilec mora dokazati, da je uspešno dovršil 4. gimnazijski ali realni razred ali popolno meščansko šolo. Tisti, ki so dovršili vsaj dvoletno kmetijsko šolo, se sprejemajo šele po celo polo pisano prošnjo za sprejem, ki vsebuje dovoljnim sprejemnem izpitu. Lastnoročno, za prošilec točni naslov, je poslati direktorji šole kosem julija ali najkasneje do 15. septembra. Prošnja mora biti pravilno kolkovana (Din 5 in 20) in ji je treba priložiti: 1. krstni papir, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. npravstveno spričevalo pri onih prošilcih, ki ne prestopajo neposredno iz kake druge šole. Sprejem se naznanji vsakemu prošilcu pismeno; prednost pri sprejemu imajo kmečki sinovi. Ubožni in pridni učenci dobijo podpore. Direktor Andrej Zmave.

g Enoletna vinarska in sadjarska šola v Mariboru prične novo šolsko leto 1927-8 dne 1. okt. t. l. Šola je v zvezi zavod za gojence. Zavod ima namen, da izobrazijo kmetijske sinove, ki ostanejo po dovršenju šole doma na posestvu. Na zavod se sprejme 30 gojencev, in sicer 20 na prosta mesta kot državni gojenci in 10 na plačujoča mesta kot privatni gojenci. 10 državnih gojencev je iz ljubljanske, 10 pa iz mariborske oblasti. Mesečna oskrbnina za plačujoče kmečke sinove je 150 Din. Plačujoči naj pošljejo svoje prošnje do 15. septembra direktorji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru, oni pa, ki hočejo dobiti državno mesto pristojnemu sreskemu poglavarju do 1. septembra. Lastnoročno, na celo polo pisane prošnje morajo biti kolkovane (Din 5 in 20). Prošnja je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odbravnico ali zadnje šolsko spričevalo, 4. izpričevalo npravosti pri prošilcih, ki ne vstopijo neposredno iz kake druge šole, 5. obveza staršev, da ostane sin doma, 6. zdravniško spričevalo, 7. premoženjski izkaz pri onih ki prošijo za prosto mesto. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let. Pred končnim sprejemom morajo napraviti prošilci sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Tega izpita so oproščeni absolventi najmanj dveh razredov meščanske ali kake srednje šole. Ob vstopu prošilca učence zdravnik zavoda. O sprejemu se obvešča pismeno. Direktor Andrej Zmave.